

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13.08.2008, sp. zn. 3 Tdo 760/2008, ECLI:CZ:NS:2008:3.TDO.760.2008.1

Číslo: 60/2009

Právní věta: I za situace, kdy trestný čin zanedbání povinné výživy podle § 213 tr. zák. neměl trvale nepříznivých následků, nestačí ke splnění podmínek účinné lítosti podle § 214 tr. zák. pouhé uhrazení dlužného výživného, pokud se tak stane bez jakékoliv aktivní součinnosti pachatele, například exekucí vedenou na jeho příjem, neboť nejde o splnění povinnosti pachatelem, a to bez ohledu na skutečnost, že k úhradě došlo z vlastních prostředků pachatele a včas, tj. dříve, než soud prvního stupně počal vyhlášovat rozsudek.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 13.08.2008

Spisová značka: 3 Tdo 760/2008

Číslo rozhodnutí: 60

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Účinná lítost, Zanedbání povinné výživy

Předpisy: § 213 tr. zák.
§ 214 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání, které podala nejvyšší státní zástupkyně v neprospěch obviněného V. M., proti usnesení Krajského soudu v Brně, pobočka ve Zlíně, ze dne 4. 10. 2007, sp. zn. 6 To 340/2007, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Kroměříži pod sp. zn. 3 T 51/2007.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Kroměříži ze dne 26. 7. 2007, sp. zn. 3 T 51/2007, byl obviněný V. M. podle § 226 písm. e) tr. ř. zproštěn obžaloby, kterou na něj pod č. j. ZT 107/2007-11 podala náměstkyně okresního státního zástupce v Kroměříži pro trestný čin zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1 tr. zák., jehož se měl dopustit skutkem spočívajícím v tom, že „od 1. 4. 2006 do 19. 2. 2007 v K. ani jinde záměrně ničím nepřispíval na výživu své dcery A. K., přestože mu tato povinnost vyplývá z ustanovení § 85 zák. č. 94/1963 Sb., o rodině, když pravomocným rozsudkem Okresního soudu v Kroměříži ze dne 12. 3. 2001, sp. zn. 13 P 73/94, byla schválena dohoda rodičů, kterou se zavázal přispívat na výživu nezletilé částkou ve výši 1000 Kč měsíčně předem vždy do patnáctého

dne k rukám matky J. K., nepožádal o snížení výživného, výživné neplatil ani částečně, přestože mu byl přiznán částečný invalidní důchod, který si však opakovaně nevyzvedl, takže došlo k jeho účetnímu zániku, výživu dcery nezabezpečoval ani jiným způsobem, takže na výživném dlužil matce oprávněné celkem částku ve výši 10 302 Kč, když ve dnech 1. 8. 2006 a 16. 2. 2007 v plné výši uhradil dlužnou částku ve výši celkem 698 Kč Městskému úřadu v K., který v dubnu, srpnu, září a říjnu vyplatil matce oprávněné příspěvek na výživu jako platbu za jiného“, čímž měl spáchat trestný čin zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1 tr. zák.

O odvolání státní zástupkyně směřujícímu v neprospěch obviněného proti předmětnému zprošťujícímu rozsudku rozhodl ve druhém stupni Krajský soud v Brně, pobočka ve Zlíně, usnesením ze dne 4. 10. 2007, sp. zn. 6 To 340/2007, jímž toto odvolání podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítl. Rozsudek soudu prvního stupně tak nabyl právní moci dne 4. 10. 2007 (§ 139 odst. 1 písm. b/, cc/ tr. ř.).

Shora citované usnesení odvolacího soudu napadla následně dovoláním nejvyšší státní zástupkyně, a to v neprospěch obviněného V. M. Uplatněnými dovolacími důvody byly důvody uvedené v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř.

V odůvodnění svého mimořádného opravného prostředku dovolatelka nejprve poukázala na to, že nalézací soud učinil ve věci úplná a správná skutková zjištění, která plně korespondují s podanou obžalobou. Soudy obou stupňů zároveň shodně konstatovaly, že jednání obviněného V. M. naplňuje všechny zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1 tr. zák. V uvedených směrech proto není napadenému rozhodnutí ani rozsudku soudu prvního stupně ničeho vytýkáno.

Dovolatelka dále poukázala na to, že soudy obou stupňů při aplikaci ustanovení § 214 tr. zák., o účinné lítosti, považovaly za irelevantní skutečnost, že se obviněný na uhrazení výživného vlastní aktivitou nijak nepodílel ani s ním neprojevil souhlas a že výživné bylo uhrazeno cestou exekuce na jeho důchod na základě usnesení Okresního soudu v Kroměříži ze dne 8. 2. 2007, sp. zn. 2 E 84/2001. Oba soudy zaujaly názor, že pokud bylo výživné zapláceno z vlastních finančních prostředků obviněného (nikoliv tedy z finančních prostředků jiného), není jakékoliv jeho součinnosti zapotřebí, neboť cílem zákonodárce bylo dosáhnout řádného splnění vyživovací povinnosti a nikoliv neplatiče potrestat.

Právní názor, ze kterého soudy obou stupňů vycházely, však dovolatelka nepovažuje za správný. Podle ní lze sice připustit, že na řádném plnění výživného je společenský zájem, nicméně dodatečné uhrazení výživného může zabránit odsouzení pachatele toliko za splnění podmínek účinné lítosti podle § 214 tr. zák. V uvedené souvislosti dovolatelka připomněla, že nadpis ustanovení § 214 tr. zák. zní: „Zvláštní ustanovení o účinné lítosti“. Gramatickým výkladem lze pak dospět k závěru, že dobrodiní citovaného ustanovení zákona lze užít v případech dodatečného splnění vyživovací povinnosti (tj. účinně) aktivním přičiněním obviněného jako projevu lítosti. Projev lítosti totiž vyjadřuje psychický stav obviněného ke spáchanému skutku (činu), a to ve smyslu jeho uznání a snahy po nápravě. Podle dovolatelky je podstatné to, že znak účinné lítosti nelze způsobit naplnit pouhým uhrazením výživného bez jakékoliv součinnosti obviněného, a to ani když k zaplacení došlo z jeho vlastních finančních prostředků. Jinými slovy, obviněný musí k uhrazení výživného vyvinout alespoň minimální iniciativu. Dovolatelka zároveň odkázala na judikaturou regulovanou soudní praxi (viz zejména rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ve věci vedené pod sp. zn. [6 Tdo 1428/2006](#) a rozhodnutí bývalého Nejvyššího soudu SSR ve věci vedené pod sp. zn. [1 To 154/71](#)).

Z výše uvedeného je podle dovolatelky zřejmé, že rozhodnutí nalézacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení skutku ve vztahu ke splnění podmínek účinné lítosti podle § 214 tr. zák. Tím, že odvolací soud zamítl podle § 256 tr. ř. odvolání státního zástupce podané v neprospěch

obviněného V. M., byl podle dovolatelky naplněn dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. ve smyslu jeho druhé alternativy, neboť v řízení tomuto rozhodnutí předcházejícím byl dán dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Své dovolání nejvyšší státní zástupkyně v závěru shrnula tak, že s ohledem na výše uvedené skutečnosti navrhuje, aby Nejvyšší soud za podmínek § 265p odst. 1 tr. ř. v neveřejném zasedání zrušil podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. usnesení Krajského soudu v Brně, pobočka ve Zlíně, ze dne 4. 10. 2007, sp. zn. 6 To 340/2007, i rozsudek Okresního soudu v Kroměříži ze dne 26. 7. 2007, sp. zn. 3 T 51/2007, jakož i všechna další rozhodnutí na tato rozhodnutí obsahově navazující, pokud v důsledku jejich zrušení pozbyla podkladu, a aby poté věc podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Okresnímu soudu v Kroměříži k novému projednání a rozhodnutí. Pro případ, že by ve věci bylo učiněno jiné než navrhované rozhodnutí, vyslovila nejvyšší státní zástupkyně souhlas s projednáním věci v neveřejném zasedání (§ 265r odst. 1 písm. c/ tr. ř.).

V souladu s ustanovením § 265h odst. 2 tr. ř. byl opis dovolání nejvyšší státní zástupkyně dne 22. 2. 2007 doručen obviněnému V. M. K dnešnímu dni pak dovolací soud neobdržel písemné podání, zda obviněný využívá práva se k dovolání vyjádřit, popř. práva vyplývajícího z ustanovení § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř. K tomu zákon nestanoví žádnou lhůtu.

Nejvyšší státní zástupkyně je podle § 265d odst. 1 písm. a) tr. ř. oprávněna k podání dovolání pro nesprávnost kteréhokoli výroku rozhodnutí soudu, a to ve prospěch i neprospěch obviněného. Dovolání bylo podáno v zákonné dvouměsíční dovolací lhůtě (§ 265e odst. 1 tr. ř.) a současně splňuje formální a obsahové náležitosti předpokládané v ustanovení § 265f odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) dále zkoumal, zda v předmětné věci jsou splněny podmínky přípustnosti dovolání podle § 265a tr. ř. Shledal, že dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř., neboť napadá rozhodnutí soudu druhého stupně, kterým bylo pravomocně rozhodnuto ve věci samé, a směřuje proti rozhodnutí, jímž byl zamítnut řádný opravný prostředek (odvolání) proti rozsudku uvedenému v § 265a odst. 2 písm. b) tr. ř., kterým byl obviněný obžaloby zproštěn.

Poněvadž dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., bylo dále zapotřebí posoudit otázku, zda konkrétní důvody, o které nejvyšší státní zástupkyně dovolání opírá, lze podřadit pod dovolací důvody podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř., na které je v dovolání odkazováno.

Důvodem dovolání podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. je existence vady spočívající v tom, že bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř. Předmětný dovolací důvod tedy dopadá na případy, kdy došlo k zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku bez věcného přezkoumání a procesní strana tak byla zbavena přístupu ke druhé instanci, nebo byl-li zamítnut řádný opravný prostředek, ačkoliv již v předcházejícím řízení byl dán některý se shora uvedených dovolacích důvodů. V dané věci první alternativa tohoto dovolacího důvodu nebyla dovolatelkou namítána a druhá alternativa tohoto dovolacího důvodu by pak v posuzovaném případě byla naplněna za předpokladu, že by napadené rozhodnutí a řízení mu předcházející bylo skutečně zatíženo vadami předpokládanými v dovolacím důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., na který dovolatelka ve svém mimořádném opravném prostředku odkazuje.

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na

nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Pokud dovolatelka v posuzovaném případě namítla, že napadené rozhodnutí i jemu předcházející rozsudek soudu prvního stupně jsou založeny na nesprávné aplikaci § 214 tr. zák. a vyložila důvody, pro které podle jejího názoru oba soudy citované ustanovení zákona použily vadně, lze konstatovat, že dovolání bylo podáno právně relevantně jak ve vztahu k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., tak k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř.

Při posuzování opodstatněnosti podaného dovolání dospěl Nejvyšší soud k následujícím závěrům:

Zvláštní ustanovení o účinné lítosti podle § 214 tr. zák. předpokládá, že trestný čin zanedbání povinné výživy podle § 213 tr. zák. neměl trvale nepříznivých následků a pachatel svou povinnost dodatečně splnil dříve, než soud prvního stupně počal vyhlášovat rozsudek. Závěr o tom, zda trestnost zanedbání povinné výživy zanikla, přichází v úvahu teprve tehdy, jestliže soud zjistil, že se pachatel tohoto trestného činu skutečně dopustil. Zároveň musí být dodrženy podmínky, že pachatel splnil svou vyživovací povinnost v celém rozsahu před vyhlášením rozsudku soudu prvního stupně a že zanedbání povinné výživy nemělo trvale nepříznivé následky, tj. takové následky, které již nelze napravit nebo odstranit dodatečným splněním vyživovací povinnosti.

Se zřetelem k povaze projednávaného případu je současně nutno uvést, že samotný pojem účinná lítost (obecně) předpokládá dobrovolné jednání pachatele, které svědčí o jeho pozitivním obratu ve vztahu k trestnému činu a případným škodlivým následkům. Podmínky zániku trestnosti účinnou lítostí podle § 214 tr. zák. jsou splněny především tehdy, jestliže obviněný sám zaplatí dlužné výživné za inkriminovanou dobu, ale též v případech, jestliže někdo jiný za něho s jeho přičiněním zaplatí, než soud prvního stupně počne vyhlášovat rozsudek (srov. např. rozhodnutí publikované v Bulletinu Nejvyššího soudu České republiky /ČSR/ pod B 9/1971-104, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2007, sp. zn. [6 Tdo 1428/2006](#)).

V posuzované věci vycházel soud prvního stupně ze skutkového stavu věci, na jehož základě dospěl k právnímu závěru, že obviněný V. M. svým jednáním naplnil po stránce subjektivní i objektivní skutkovou podstatu trestného činu zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1 tr. zák. Odvolací soud neměl k tomuto závěru výhrady. K aplikaci ustanovení § 214 tr. zák. o účinné lítosti pak oba soudy vedlo zjištění, že obviněný měl právní nárok pobírat důchodové dávky a z těchto prostředků, byť z důvodu exekučního rozhodnutí, došlo k zaplacení dlužného výživného v plné výši. Zároveň bylo mimo pochybnost zjištěno, že čin obviněného neměl trvale nepříznivé následky. Odvolací soud pak považoval za podstatné především to, že dluh na výživném byl uhrazen z příjmů obviněného, na které měl nárok, a k zaplacení došlo včas. Takovou úhradu proto lze považovat za dodatečné splnění povinnosti ve smyslu ustanovení § 214 tr. ř. Podle odvolacího soudu „v daném případě nedošlo k úhradě jinou osobou, kde by aktivní součinnosti obžalovaného bylo zapotřebí“.

Vzhledem ke skutečnostem rozvedeným v předcházejících odstavcích nepovažuje Nejvyšší soud právní názor vyslovený odvolacím soudem za správný. Podmínky účinné lítosti podle § 214 tr. zák. nelze totiž naplnit pouhým uhrazením dlužného výživného bez jakékoliv aktivní součinnosti pachatele trestného činu podle § 213 tr. zák., ani pokud k zaplacení došlo z jeho vlastních prostředků a včas, pokud se tak nestalo podle jeho vůle, neplatí, přestože čin jinak nezanechal trvale nepříznivých následků. Nejde totiž o splnění povinnosti pachatelem ve smyslu uvedeného ustanovení o zvláštní účinné lítosti. Dovolatelce lze proto plně přisvědčit jak v jejím právním názoru, tak v tom, že rozhodnutí soudů obou stupňů jsou založena na vadách předpokládaných v důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a rozhodnutí odvolacího soudu též na vadě uvedené ve druhé alternativě důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., neboť nesprávné hmotně právní posouzení nezjistil a důvodně podané odvolání zamítl. To mělo za následek, že ve věci bylo pravomocně rozhodnuto zprošťujícím výrokem podle § 226 písm. e) tr. ř., tj. že trestnost činu zanikla, ačkoliv podmínky účinné lítosti podle § 214 tr. zák. dány nebyly.

Nejvyššímu soudu poté zbývalo posoudit, zda napadené usnesení odvolacího soudu a jemu předcházející rozsudek soudu prvního stupně skutečně nemohou pro zjištěná pochybení obstát, tzn. že na jejich právní moci a stabilitě by nebylo možno spravedlivě trvat. Tak by tomu bylo nepochybně v případě, že zproštění obviněného V. M. obžaloby z trestného činu zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1 tr. zák. by nepřicházelo v úvahu ze žádného z důvodů uvedených v ustanovení § 226 tr. ř.

Skutkový stav věci přitom v rozsahu, z něhož soudy obou stupňů vycházely, umožňoval dovodit nejen to, že obviněný V. M. po formální stránce naplnil znaky trestného činu zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1 tr. zák., ale také posoudit stupeň nebezpečnosti činu pro společnost podle hledisek uvedených v ustanovení § 3 odst. 2, 4 tr. zák. Podle zde stanovených kritérií pak bylo za rozhodné třeba považovat především zjištění soudů, že z prostředků obviněného (resp. z prostředků, na které měl právní nárok) bylo výživné v dlužné výši včas plně uhrazeno a že čin obviněného nezanechal u oprávněné osoby žádné nepříznivé následky, ať již na zdraví tělesném či duševním, popř. jiné v úvahu přicházející následky. Jestliže s jednáním obviněného nebylo možno spojovat vyvolání některé výše uvedené poruchy a k zaplacení dlužné částky došlo ještě před rozhodnutím soudu, lze stěží dospět k závěru, že zájem společnosti na řádném plnění vyživovací povinnosti byl narušen do té míry, aby bylo možno dovodit, že v posuzovaném případě byl stupeň nebezpečnosti činu pro společnost vyšší než nepatrný (§ 3 odst. 2 tr. zák.). Právě skutkové okolnosti, ze kterých soudy vycházely, umožňovaly závěr, že čin obviněného, byť formálně naplňující znaky trestného činu podle § 213 odst. 1 tr. zák., je výrazně méně nebezpečný než běžně se vyskytující případy činů této skutkové podstaty (srov. č. 43/1996 Sb. rozh. tr.), kde k plnému zaplacení dlužného výživného z prostředků pachatele (v době do vyhlášení rozsudku) prakticky nedochází. Pro nedostatek materiálních znaků trestného činu bylo proto v dané věci namísto rozhodnout zprošťujícím výrokem podle § 226 písm. b) tr. ř., tj. že v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem.

To znamená, že projednání podaného dovolání, které je mimořádným opravným prostředkem, by v dané věci zjevně nemohlo nijak zásadně ovlivnit postavení obviněného v tom směru, že by po odstranění zjištěných vad přicházelo v úvahu vynesení nikoliv zprošťujícího, nýbrž odsuzujícího rozsudku. Posuzovaná otázka přitom nemá zvláštní důležitost ani po právní stránce.

Podle § 265i odst. 1 písm. f) tr. ř. Nejvyšší soud dovolání odmítne, je-li zcela zřejmé, že projednání dovolání by nemohlo zásadně ovlivnit postavení obviněného a otázka, která má být z podnětu dovolání řešena, není po právní stránce zásadního významu. V souladu s citovaným ustanovením zákona bylo proto dovolání nejvyšší státní zástupkyně odmítnuto, přičemž Nejvyšší soud toto své rozhodnutí učinil za podmínek § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. v neveřejném zasedání.

Nejvyšší soud odmítl dovolání, které podala nejvyšší státní zástupkyně v neprospěch obviněného V. M., proti usnesení Krajského soudu v Brně, pobočka ve Zlíně, ze dne 4. 10. 2007, sp. zn. 6 To 340/2007, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Kroměříži pod sp. zn. 3 T 51/2007.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Kroměříži ze dne 26. 7. 2007, sp. zn. 3 T 51/2007, byl obviněný V. M. podle § 226 písm. e) tr. ř. zproštěn obžaloby, kterou na něj pod č. j. ZT 107/2007-11 podala náměstkyně okresního státního zástupce v Kroměříži pro trestný čin zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1 tr. zák., jehož se měl dopustit skutkem spočívajícím v tom, že „od 1. 4. 2006 do 19. 2. 2007 v K. ani jinde záměrně ničím nepřispíval na výživu své dcery A. K., přestože mu tato povinnost vyplývá z ustanovení § 85 zák. č. 94/1963 Sb., o rodině, když pravomocným rozsudkem Okresního soudu v Kroměříži ze dne 12. 3. 2001, sp. zn. 13 P 73/94, byla schválena dohoda rodičů, kterou se zavázal přispívat na výživu nezletilé částkou ve výši 1000 Kč měsíčně předem vždy do patnáctého

dne k rukám matky J. K., nepožádal o snížení výživného, výživné neplatil ani částečně, přestože mu byl přiznán částečný invalidní důchod, který si však opakovaně nevyzvedl, takže došlo k jeho účetnímu zániku, výživu dcery nezabezpečoval ani jiným způsobem, takže na výživném dlužil matce oprávněné celkem částku ve výši 10 302 Kč, když ve dnech 1. 8. 2006 a 16. 2. 2007 v plné výši uhradil dlužnou částku ve výši celkem 698 Kč Městskému úřadu v K., který v dubnu, srpnu, září a říjnu vyplatil matce oprávněné příspěvek na výživu jako platbu za jiného“, čímž měl spáchat trestný čin zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1 tr. zák.

O odvolání státní zástupkyně směřujícímu v neprospěch obviněného proti předmětnému zprošťujícímu rozsudku rozhodl ve druhém stupni Krajský soud v Brně, pobočka ve Zlíně, usnesením ze dne 4. 10. 2007, sp. zn. 6 To 340/2007, jímž toto odvolání podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítl. Rozsudek soudu prvního stupně tak nabyl právní moci dne 4. 10. 2007 (§ 139 odst. 1 písm. b/, cc/ tr. ř.).

Shora citované usnesení odvolacího soudu napadla následně dovoláním nejvyšší státní zástupkyně, a to v neprospěch obviněného V. M. Uplatněnými dovolacími důvody byly důvody uvedené v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř.

V odůvodnění svého mimořádného opravného prostředku dovolatelka nejprve poukázala na to, že nalézací soud učinil ve věci úplná a správná skutková zjištění, která plně korespondují s podanou obžalobou. Soudy obou stupňů zároveň shodně konstatovaly, že jednání obviněného V. M. naplňuje všechny zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1 tr. zák. V uvedených směrech proto není napadenému rozhodnutí ani rozsudku soudu prvního stupně ničeho vytýkáno.

Dovolatelka dále poukázala na to, že soudy obou stupňů při aplikaci ustanovení § 214 tr. zák., o účinné lítosti, považovaly za irelevantní skutečnost, že se obviněný na uhrazení výživného vlastní aktivitou nijak nepodílel ani s ním neprojevil souhlas a že výživné bylo uhrazeno cestou exekuce na jeho důchod na základě usnesení Okresního soudu v Kroměříži ze dne 8. 2. 2007, sp. zn. 2 E 84/2001. Oba soudy zaujaly názor, že pokud bylo výživné zapláceno z vlastních finančních prostředků obviněného (nikoliv tedy z finančních prostředků jiného), není jakékoliv jeho součinnosti zapotřebí, neboť cílem zákonodárce bylo dosáhnout řádného splnění vyživovací povinnosti a nikoliv neplatiče potrestat.

Právní názor, ze kterého soudy obou stupňů vycházely, však dovolatelka nepovažuje za správný. Podle ní lze sice připustit, že na řádném plnění výživného je společenský zájem, nicméně dodatečné uhrazení výživného může zabránit odsouzení pachatele toliko za splnění podmínek účinné lítosti podle § 214 tr. zák. V uvedené souvislosti dovolatelka připomněla, že nadpis ustanovení § 214 tr. zák. zní: „Zvláštní ustanovení o účinné lítosti“. Gramatickým výkladem lze pak dospět k závěru, že dobrodiní citovaného ustanovení zákona lze užít v případech dodatečného splnění vyživovací povinnosti (tj. účinně) aktivním přičiněním obviněného jako projevu lítosti. Projev lítosti totiž vyjadřuje psychický stav obviněného ke spáchanému skutku (činu), a to ve smyslu jeho uznání a snahy po nápravě. Podle dovolatelky je podstatné to, že znak účinné lítosti nelze způsobit naplnit pouhým uhrazením výživného bez jakékoliv součinnosti obviněného, a to ani když k zaplacení došlo z jeho vlastních finančních prostředků. Jinými slovy, obviněný musí k uhrazení výživného vyvinout alespoň minimální iniciativu. Dovolatelka zároveň odkázala na judikaturou regulovanou soudní praxi (viz zejména rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ve věci vedené pod sp. zn. [6 Tdo 1428/2006](#) a rozhodnutí bývalého Nejvyššího soudu SSR ve věci vedené pod sp. zn. [1 To 154/71](#)).

Z výše uvedeného je podle dovolatelky zřejmé, že rozhodnutí nalézacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení skutku ve vztahu ke splnění podmínek účinné lítosti podle § 214 tr. zák. Tím, že odvolací soud zamítl podle § 256 tr. ř. odvolání státního zástupce podané v neprospěch

obviněného V. M., byl podle dovolatelky naplněn dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. ve smyslu jeho druhé alternativy, neboť v řízení tomuto rozhodnutí předcházejícím byl dán dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Své dovolání nejvyšší státní zástupkyně v závěru shrnula tak, že s ohledem na výše uvedené skutečnosti navrhuje, aby Nejvyšší soud za podmínek § 265p odst. 1 tr. ř. v neveřejném zasedání zrušil podle § 265k odst. 1, odst. 2 tr. ř. usnesení Krajského soudu v Brně, pobočka ve Zlíně, ze dne 4. 10. 2007, sp. zn. 6 To 340/2007, i rozsudek Okresního soudu v Kroměříži ze dne 26. 7. 2007, sp. zn. 3 T 51/2007, jakož i všechna další rozhodnutí na tato rozhodnutí obsahově navazující, pokud v důsledku jejich zrušení pozbyla podkladu, a aby poté věc podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Okresnímu soudu v Kroměříži k novému projednání a rozhodnutí. Pro případ, že by ve věci bylo učiněno jiné než navrhované rozhodnutí, vyslovila nejvyšší státní zástupkyně souhlas s projednáním věci v neveřejném zasedání (§ 265r odst. 1 písm. c) tr. ř.).

V souladu s ustanovením § 265h odst. 2 tr. ř. byl opis dovolání nejvyšší státní zástupkyně dne 22. 2. 2007 doručen obviněnému V. M. K dnešnímu dni pak dovolací soud neobdržel písemné podání, zda obviněný využívá práva se k dovolání vyjádřit, popř. práva vyplývajícího z ustanovení § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř. K tomu zákon nestanoví žádnou lhůtu.

Nejvyšší státní zástupkyně je podle § 265d odst. 1 písm. a) tr. ř. oprávněna k podání dovolání pro nesprávnost kteréhokoli výroku rozhodnutí soudu, a to ve prospěch i neprospěch obviněného. Dovolání bylo podáno v zákonné dvouměsíční dovolací lhůtě (§ 265e odst. 1 tr. ř.) a současně splňuje formální a obsahové náležitosti předpokládané v ustanovení § 265f odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) dále zkoumal, zda v předmětné věci jsou splněny podmínky přípustnosti dovolání podle § 265a tr. ř. Shledal, že dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř., neboť napadá rozhodnutí soudu druhého stupně, kterým bylo pravomocně rozhodnuto ve věci samé, a směřuje proti rozhodnutí, jímž byl zamítnut řádný opravný prostředek (odvolání) proti rozsudku uvedenému v § 265a odst. 2 písm. b) tr. ř., kterým byl obviněný obžaloby zproštěn.

Poněvadž dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., bylo dále zapotřebí posoudit otázku, zda konkrétní důvody, o které nejvyšší státní zástupkyně dovolání opírá, lze podřadit pod dovolací důvody podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř., na které je v dovolání odkazováno.

Důvodem dovolání podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. je existence vady spočívající v tom, že bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř. Předmětný dovolací důvod tedy dopadá na případy, kdy došlo k zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku bez věcného přezkoumání a procesní strana tak byla zbavena přístupu ke druhé instanci, nebo byl-li zamítnut řádný opravný prostředek, ačkoliv již v předcházejícím řízení byl dán některý se shora uvedených dovolacích důvodů. V dané věci první alternativa tohoto dovolacího důvodu nebyla dovolatelkou namítána a druhá alternativa tohoto dovolacího důvodu by pak v posuzovaném případě byla naplněna za předpokladu, že by napadené rozhodnutí a řízení mu předcházející bylo skutečně zatíženo vadami předpokládanými v dovolacím důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., na který dovolatelka ve svém mimořádném opravném prostředku odkazuje.

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na

nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Pokud dovolatelka v posuzovaném případě namítla, že napadené rozhodnutí i jemu předcházející rozsudek soudu prvního stupně jsou založeny na nesprávné aplikaci § 214 tr. zák. a vyložila důvody, pro které podle jejího názoru oba soudy citované ustanovení zákona použily vadně, lze konstatovat, že dovolání bylo podáno právně relevantně jak ve vztahu k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., tak k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř.

Při posuzování opodstatněnosti podaného dovolání dospěl Nejvyšší soud k následujícím závěrům:

Zvláštní ustanovení o účinné lítosti podle § 214 tr. zák. předpokládá, že trestný čin zanedbání povinné výživy podle § 213 tr. zák. neměl trvale nepříznivých následků a pachatel svou povinnost dodatečně splnil dříve, než soud prvního stupně počal vyhlášovat rozsudek. Závěr o tom, zda trestnost zanedbání povinné výživy zanikla, přichází v úvahu teprve tehdy, jestliže soud zjistil, že se pachatel tohoto trestného činu skutečně dopustil. Zároveň musí být dodrženy podmínky, že pachatel splnil svou vyživovací povinnost v celém rozsahu před vyhlášením rozsudku soudu prvního stupně a že zanedbání povinné výživy nemělo trvale nepříznivé následky, tj. takové následky, které již nelze napravit nebo odstranit dodatečným splněním vyživovací povinnosti.

Se zřetelem k povaze projednávaného případu je současně nutno uvést, že samotný pojem účinná lítost (obecně) předpokládá dobrovolné jednání pachatele, které svědčí o jeho pozitivním obratu ve vztahu k trestnému činu a případným škodlivým následkům. Podmínky zániku trestnosti účinnou lítostí podle § 214 tr. zák. jsou splněny především tehdy, jestliže obviněný sám zaplatí dlužné výživné za inkriminovanou dobu, ale též v případech, jestliže někdo jiný za něho s jeho přičiněním zaplatí, než soud prvního stupně počne vyhlášovat rozsudek (srov. např. rozhodnutí publikované v Bulletinu Nejvyššího soudu České republiky /ČSR/ pod B 9/1971-104, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2007, sp. zn. [6 Tdo 1428/2006](#)).

V posuzované věci vycházel soud prvního stupně ze skutkového stavu věci, na jehož základě dospěl k právnímu závěru, že obviněný V. M. svým jednáním naplnil po stránce subjektivní i objektivní skutkovou podstatu trestného činu zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1 tr. zák. Odvolací soud neměl k tomuto závěru výhrady. K aplikaci ustanovení § 214 tr. zák. o účinné lítosti pak oba soudy vedlo zjištění, že obviněný měl právní nárok pobírat důchodové dávky a z těchto prostředků, byť z důvodu exekučního rozhodnutí, došlo k zaplacení dlužného výživného v plné výši. Zároveň bylo mimo pochybnost zjištěno, že čin obviněného neměl trvale nepříznivé následky. Odvolací soud pak považoval za podstatné především to, že dluh na výživném byl uhrazen z příjmů obviněného, na které měl nárok, a k zaplacení došlo včas. Takovou úhradu proto lze považovat za dodatečné splnění povinnosti ve smyslu ustanovení § 214 tr. ř. Podle odvolacího soudu „v daném případě nedošlo k úhradě jinou osobou, kde by aktivní součinnosti obžalovaného bylo zapotřebí“.

Vzhledem ke skutečnostem rozvedeným v předcházejících odstavcích nepovažuje Nejvyšší soud právní názor vyslovený odvolacím soudem za správný. Podmínky účinné lítosti podle § 214 tr. zák. nelze totiž naplnit pouhým uhrazením dlužného výživného bez jakékoliv aktivní součinnosti pachatele trestného činu podle § 213 tr. zák., ani pokud k zaplacení došlo z jeho vlastních prostředků a včas, pokud se tak nestalo podle jeho vůle, přestože čin jinak nezanechal trvale nepříznivých následků. Dovolatelce lze proto plně přisvědčit jak v jejím právním názoru, tak v tom, že rozhodnutí soudů obou stupňů jsou založena na vadách předpokládaných v důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., a rozhodnutí odvolacího soudu též na vadě uvedené ve druhé alternativě důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., neboť nesprávné hmotně právní posouzení nezjistil a důvodně podané odvolání zamítl. To mělo za následek, že ve věci bylo pravomocně rozhodnuto zprošťujícím výrokem podle § 226 písm. e) tr. ř., tj. že trestnost činu zanikla, ačkoliv podmínky účinné lítosti podle § 214 tr. zák. dány nebyly.

Nejvyššímu soudu poté zbývalo posoudit, zda napadené usnesení odvolacího soudu a jemu předcházející rozsudek soudu prvního stupně skutečně nemohou pro zjištěná pochybení obstát, tzn. že na jejich právní moci a stabilitě by nebylo možno spravedlivě trvat. Tak by tomu bylo nepochybně v případě, že zproštění obviněného V. M. obžaloby z trestného činu zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1 tr. zák. by nepřicházelo v úvahu ze žádného z důvodů uvedených v ustanovení § 226 tr. ř.

Skutkový stav věci přitom v rozsahu, z něhož soudy obou stupňů vycházely, umožňoval dovodit nejen to, že obviněný V. M. po formální stránce naplnil znaky trestného činu zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1 tr. zák., ale také posoudit stupeň nebezpečnosti činu pro společnost podle hledisek uvedených v ustanovení § 3 odst. 2, odst. 4 tr. zák. Podle zde stanovených kritérií pak bylo za rozhodné třeba považovat především zjištění soudů, že z prostředků obviněného (resp. z prostředků, na které měl právní nárok) bylo výživné v dlužné výši včas plně uhrazeno a že čin obviněného nezanechal u oprávněné osoby žádné nepříznivé následky, ať již na zdraví tělesném či duševním, popř. jiné v úvahu přicházející následky. Jestliže s jednáním obviněného nebylo možno spojovat vyvolání některé výše uvedené poruchy a k zaplacení dlužné částky došlo ještě před rozhodnutím soudu, lze stěží dospět k závěru, že zájem společnosti na řádném plnění vyživovací povinnosti byl narušen do té míry, aby bylo možno dovodit, že v posuzovaném případě byl stupeň nebezpečnosti činu pro společnost vyšší než nepatrný (§ 3 odst. 2 tr. zák.). Právě skutkové okolnosti, ze kterých soudy vycházely, umožňovaly závěr, že čin obviněného, byť formálně naplňující znaky trestného činu podle § 213 odst. 1 tr. zák., je výrazně méně nebezpečný než běžně se vyskytující případy činů této skutkové podstaty (srov. č. 43/1996 Sb. rozh. tr.), kde k plnému zaplacení dlužného výživného z prostředků pachatele (v době do vyhlášení rozsudku) prakticky nedochází. Pro nedostatek materiálních znaků trestného činu bylo proto v dané věci namísto rozhodnout zprošťujícím výrokem podle § 226 písm. b) tr. ř., tj. že v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem.

To znamená, že projednání podané dovolání, které je mimořádným opravným prostředkem, by v dané věci zjevně nemohlo nijak zásadně ovlivnit postavení obviněného v tom směru, že by po odstranění zjištěných vad přicházelo v úvahu vynesení nikoliv zprošťujícího, nýbrž odsuzujícího rozsudku. Posuzovaná otázka přitom nemá zvláštní důležitost ani po právní stránce.

Podle § 265i odst. 1 písm. f) tr. ř. Nejvyšší soud dovolání odmítne, je-li zcela zřejmé, že projednání dovolání by nemohlo zásadně ovlivnit postavení obviněného a otázka, která má být z podnětu dovolání řešena, není po právní stránce zásadního významu. V souladu s citovaným ustanovením zákona bylo proto dovolání nejvyšší státní zástupkyně odmítnuto, přičemž Nejvyšší soud toto své rozhodnutí učinil za podmínek § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. v neveřejném zasedání.

Nejvyšší soud odmítl dovolání, které podala nejvyšší státní zástupkyně v neprospěch obviněného V. M., proti usnesení Krajského soudu v Brně, pobočka ve Zlíně, ze dne 4. 10. 2007, sp. zn. 6 To 340/2007, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Kroměříži pod sp. zn. 3 T 51/2007.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Kroměříži ze dne 26. 7. 2007, sp. zn. 3 T 51/2007, byl obviněný V. M. podle § 226 písm. e) tr. ř. zproštěn obžaloby, kterou na něj pod č. j. ZT 107/2007-11 podala náměstkyně okresního státního zástupce v Kroměříži pro trestný čin zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1 tr. zák., jehož se měl dopustit skutkem spočívajícím v tom, že „od 1. 4. 2006 do 19. 2. 2007 v K. ani jinde záměrně ničím nepřispíval na výživu své dcery A. K., přestože mu tato povinnost vyplývá z ustanovení § 85 zák. č. 94/1963 Sb., o rodině, když pravomocným rozsudkem Okresního soudu v Kroměříži ze dne 12. 3. 2001, sp. zn. 13 P 73/94, byla schválena dohoda rodičů, kterou se

zavázal přispívat na výživu nezletilé částkou ve výši 1000 Kč měsíčně předem vždy do patnáctého dne k rukám matky J. K., nepožádal o snížení výživného, výživné neplatil ani částečně, přestože mu byl přiznán částečný invalidní důchod, který si však opakovaně nevyzvedl, takže došlo k jeho účetnímu zániku, výživu dcery nezabezpečoval ani jiným způsobem, takže na výživném dlužil matce oprávněné celkem částku ve výši 10 302 Kč, když ve dnech 1. 8. 2006 a 16. 2. 2007 v plné výši uhradil dlužnou částku ve výši celkem 698 Kč Městskému úřadu v K., který v dubnu, srpnu, září a říjnu vyplatil matce oprávněné příspěvek na výživu jako platbu za jiného“, čímž měl spáchat trestný čin zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1 tr. zák.

O odvolání státní zástupkyně směřujícímu v neprospěch obviněného proti předmětnému zprošťujícímu rozsudku rozhodl ve druhém stupni Krajský soud v Brně, pobočka ve Zlíně, usnesením ze dne 4. 10. 2007, sp. zn. 6 To 340/2007, jímž toto odvolání podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítl. Rozsudek soudu prvního stupně tak nabyl právní moci dne 4. 10. 2007 (§ 139 odst. 1 písm. b/, cc/ tr. ř.).

Shora citované usnesení odvolacího soudu napadla následně dovoláním nejvyšší státní zástupkyně, a to v neprospěch obviněného V. M. Uplatněnými dovolacími důvody byly důvody uvedené v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř.

V odůvodnění svého mimořádného opravného prostředku dovolatelka nejprve poukázala na to, že nalézací soud učinil ve věci úplná a správná skutková zjištění, která plně korespondují s podanou obžalobou. Soudy obou stupňů zároveň shodně konstatovaly, že jednání obviněného V. M. naplňuje všechny zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1 tr. zák. V uvedených směrech proto není napadenému rozhodnutí ani rozsudku soudu prvního stupně ničeho vytýkáno.

Dovolatelka dále poukázala na to, že soudy obou stupňů při aplikaci ustanovení § 214 tr. zák., o účinné lítosti, považovaly za irelevantní skutečnost, že se obviněný na uhrazení výživného vlastní aktivitou nijak nepodílel ani s ním neprojevil souhlas a že výživné bylo uhrazeno cestou exekuce na jeho důchod na základě usnesení Okresního soudu v Kroměříži ze dne 8. 2. 2007, sp. zn. 2 E 84/2001. Oba soudy zaujaly názor, že pokud bylo výživné zapláceno z vlastních finančních prostředků obviněného (nikoliv tedy z finančních prostředků jiného), není jakékoliv jeho součinnosti zapotřebí, neboť cílem zákonodárce bylo dosáhnout řádného splnění vyživovací povinnosti a nikoliv neplatiče potrestat.

Právní názor, ze kterého soudy obou stupňů vycházely, však dovolatelka nepovažuje za správný. Podle ní lze sice připustit, že na řádném plnění výživného je společenský zájem, nicméně dodatečné uhrazení výživného může zabránit odsouzení pachatele toliko za splnění podmínek účinné lítosti podle § 214 tr. zák. V uvedené souvislosti dovolatelka připomněla, že nadpis ustanovení § 214 tr. zák. zní: „Zvláštní ustanovení o účinné lítosti“. Gramatickým výkladem lze pak dospět k závěru, že dobrodiní citovaného ustanovení zákona lze užít v případech dodatečného splnění vyživovací povinnosti (tj. účinně) aktivním přičiněním obviněného jako projevu lítosti. Projev lítosti totiž vyjadřuje psychický stav obviněného ke spáchanému skutku (činu), a to ve smyslu jeho uznání a snahy po nápravě. Podle dovolatelky je podstatné to, že znak účinné lítosti nelze způsobile naplnit pouhým uhrazením výživného bez jakékoliv součinnosti obviněného, a to ani když k zaplacení došlo z jeho vlastních finančních prostředků. Jinými slovy, obviněný musí k uhrazení výživného vyvinout alespoň minimální iniciativu. Dovolatelka zároveň odkázala na judikaturou regulovanou soudní praxi (viz zejména rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ve věci vedené pod sp. zn. [6 Tdo 1428/2006](#) a rozhodnutí bývalého Nejvyššího soudu SSR ve věci vedené pod sp. zn. [1 To 154/71](#)).

Z výše uvedeného je podle dovolatelky zřejmé, že rozhodnutí nalézacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení skutku ve vztahu ke splnění podmínek účinné lítosti podle § 214 tr.

zák. Tím, že odvolací soud zamítl podle § 256 tr. ř. odvolání státního zástupce podané v neprospěch obviněného V. M., byl podle dovolatelky naplněn dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. ve smyslu jeho druhé alternativy, neboť v řízení tomuto rozhodnutí předcházejícím byl dán dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Své dovolání nejvyšší státní zástupkyně v závěru shrnula tak, že s ohledem na výše uvedené skutečnosti navrhuje, aby Nejvyšší soud za podmínek § 265p odst. 1 tr. ř. v neveřejném zasedání zrušil podle § 265k odst. 1, odst. 2 tr. ř. usnesení Krajského soudu v Brně, pobočka ve Zlíně, ze dne 4. 10. 2007, sp. zn. 6 To 340/2007, i rozsudek Okresního soudu v Kroměříži ze dne 26. 7. 2007, sp. zn. 3 T 51/2007, jakož i všechna další rozhodnutí na tato rozhodnutí obsahově navazující, pokud v důsledku jejich zrušení pozbyla podkladu, a aby poté věc podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Okresnímu soudu v Kroměříži k novému projednání a rozhodnutí. Pro případ, že by ve věci bylo učiněno jiné než navrhované rozhodnutí, vyslovila nejvyšší státní zástupkyně souhlas s projednáním věci v neveřejném zasedání (§ 265r odst. 1 písm. c/ tr. ř.).

V souladu s ustanovením § 265h odst. 2 tr. ř. byl opis dovolání nejvyšší státní zástupkyně dne 22. 2. 2007 doručen obviněnému V. M. K dnešnímu dni pak dovolací soud neobdržel písemné podání, zda obviněný využívá práva se k dovolání vyjádřit, popř. práva vyplývajícího z ustanovení § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř. K tomu zákon nestanoví žádnou lhůtu.

Nejvyšší státní zástupkyně je podle § 265d odst. 1 písm. a) tr. ř. oprávněna k podání dovolání pro nesprávnost kteréhokoli výroku rozhodnutí soudu, a to ve prospěch i neprospěch obviněného. Dovolání bylo podáno v zákonné dvouměsíční dovolací lhůtě (§ 265e odst. 1 tr. ř.) a současně splňuje formální a obsahové náležitosti předpokládané v ustanovení § 265f odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) dále zkoumal, zda v předmětné věci jsou splněny podmínky přípustnosti dovolání podle § 265a tr. ř. Shledal, že dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř., neboť napadá rozhodnutí soudu druhého stupně, kterým bylo pravomocně rozhodnuto ve věci samé, a směřuje proti rozhodnutí, jímž byl zamítnut řádný opravný prostředek (odvolání) proti rozsudku uvedenému v § 265a odst. 2 písm. b) tr. ř., kterým byl obviněný obžaloby zproštěn.

Poněvadž dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., bylo dále zapotřebí posoudit otázku, zda konkrétní důvody, o které nejvyšší státní zástupkyně dovolání opírá, lze podřadit pod dovolací důvody podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř., na které je v dovolání odkazováno.

Důvodem dovolání podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. je existence vady spočívající v tom, že bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř. Předmětný dovolací důvod tedy dopadá na případy, kdy došlo k zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku bez věcného přezkoumání a procesní strana tak byla zbavena přístupu ke druhé instanci, nebo byl-li zamítnut řádný opravný prostředek, ačkoliv již v předcházejícím řízení byl dán některý se shora uvedených dovolacích důvodů. V dané věci prvá alternativa tohoto dovolacího důvodu nebyla dovolatelkou namítána a druhá alternativa tohoto dovolacího důvodu by pak v posuzovaném případě byla naplněna za předpokladu, že by napadené rozhodnutí a řízení mu předcházející bylo skutečně zatíženo vadami předpokládanými v dovolacím důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., na který dovolatelka ve svém mimořádném opravném prostředku odkazuje.

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Pokud dovolatelka v posuzovaném případě namítla, že napadené rozhodnutí i jemu předcházející rozsudek soudu prvního stupně jsou založeny na nesprávné aplikaci § 214 tr. zák. a vyložila důvody, pro které podle jejího názoru oba soudy citované ustanovení zákona použily vadně, lze konstatovat, že dovolání bylo podáno právně relevantně jak ve vztahu k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., tak k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř.

Při posuzování opodstatněnosti podaného dovolání dospěl Nejvyšší soud k následujícím závěrům:

Zvláštní ustanovení o účinné lítosti podle § 214 tr. zák. předpokládá, že trestný čin zanedbání povinné výživy podle § 213 tr. zák. neměl trvale nepříznivých následků a pachatel svou povinnost dodatečně splnil dříve, než soud prvního stupně počal vyhlášovat rozsudek. Závěr o tom, zda trestnost zanedbání povinné výživy zanikla, přichází v úvahu teprve tehdy, jestliže soud zjistil, že se pachatel tohoto trestného činu skutečně dopustil. Zároveň musí být dodrženy podmínky, že pachatel splnil svou vyživovací povinnost v celém rozsahu před vyhlášením rozsudku soudu prvního stupně a že zanedbání povinné výživy nemělo trvale nepříznivé následky, tj. takové následky, které již nelze napravit nebo odstranit dodatečným splněním vyživovací povinnosti.

Se zřetelem k povaze projednávaného případu je současně nutno uvést, že samotný pojem účinná lítost (obecně) předpokládá dobrovolné jednání pachatele, které svědčí o jeho pozitivním obratu ve vztahu k trestnému činu a případným škodlivým následkům. Podmínky zániku trestnosti účinnou lítostí podle § 214 tr. zák. jsou splněny především tehdy, jestliže obviněný sám zaplatí dlužné výživné za inkriminovanou dobu, ale též v případech, jestliže někdo jiný za něho s jeho přičiněním zaplatí, než soud prvního stupně počne vyhlášovat rozsudek (srov. např. rozhodnutí publikované v Bulletinu Nejvyššího soudu České republiky /ČSR/ pod B 9/1971-104, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2007, sp. zn. [6 Tdo 1428/2006](#)).

V posuzované věci vycházel soud prvního stupně ze skutkového stavu věci, na jehož základě dospěl k právnímu závěru, že obviněný V. M. svým jednáním naplnil po stránce subjektivní i objektivní skutkovou podstatu trestného činu zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1 tr. zák. Odvolací soud neměl k tomuto závěru výhrady. K aplikaci ustanovení § 214 tr. zák. o účinné lítosti pak oba soudy vedlo zjištění, že obviněný měl právní nárok pobírat důchodové dávky a z těchto prostředků, byť z důvodu exekučního rozhodnutí, došlo k zaplacení dlužného výživného v plné výši. Zároveň bylo mimo pochybnost zjištěno, že čin obviněného neměl trvale nepříznivé následky. Odvolací soud pak považoval za podstatné především to, že dluh na výživném byl uhrazen z příjmů obviněného, na které měl nárok, a k zaplacení došlo včas. Takovou úhradu proto lze považovat za dodatečné splnění povinnosti ve smyslu ustanovení § 214 tr. ř. Podle odvolacího soudu „v daném případě nedošlo k úhradě jinou osobou, kde by aktivní součinnosti obžalovaného bylo zapotřebí“.

Vzhledem ke skutečnostem rozvedeným v předcházejících odstavcích nepovažuje Nejvyšší soud právní názor vyslovený odvolacím soudem za správný. Podmínky účinné lítosti podle § 214 tr. zák. nelze totiž naplnit pouhým uhrazením dlužného výživného bez jakékoliv aktivní součinnosti pachatele trestného činu podle § 213 tr. zák., ani pokud k zaplacení došlo z jeho vlastních prostředků a včas, pokud se tak nestalo podle jeho vůle, přestože čin jinak nezanechal trvale nepříznivých následků. Dovolatelce lze proto plně přisvědčit jak v jejím právním názoru, tak v tom, že rozhodnutí soudů obou stupňů jsou založena na vadách předpokládaných v důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., a rozhodnutí odvolacího soudu též na vadě uvedené ve druhé alternativě důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., neboť nesprávné hmotně právní posouzení nezjistil a důvodně podané odvolání zamítl. To mělo za následek, že ve věci bylo pravomocně rozhodnuto zprošťujícím výrokem podle § 226 písm. e) tr. ř., tj. že trestnost činu zanikla, ačkoliv podmínky účinné lítosti podle § 214 tr. zák. dány nebyly.

Nejvyššímu soudu poté zbývalo posoudit, zda napadené usnesení odvolacího soudu a jemu předcházející rozsudek soudu prvního stupně skutečně nemohou pro zjištěná pochybení obstát, tzn. že na jejich právní moci a stabilitě by nebylo možno spravedlivě trvat. Tak by tomu bylo nepochybně v případě, že zproštění obviněného V. M. obžaloby z trestného činu zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1 tr. zák. by nepřicházelo v úvahu ze žádného z důvodů uvedených v ustanovení § 226 tr. ř.

Skutkový stav věci přitom v rozsahu, z něhož soudy obou stupňů vycházely, umožňoval dovodit nejen to, že obviněný V. M. po formální stránce naplnil znaky trestného činu zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1 tr. zák., ale také posoudit stupeň nebezpečnosti činu pro společnost podle hledisek uvedených v ustanovení § 3 odst. 2, odst. 4 tr. zák. Podle zde stanovených kritérií pak bylo za rozhodné třeba považovat především zjištění soudů, že z prostředků obviněného (resp. z prostředků, na které měl právní nárok) bylo výživné v dlužné výši včas plně uhrazeno a že čin obviněného nezanechal u oprávněné osoby žádné nepříznivé následky, ať již na zdraví tělesném či duševním, popř. jiné v úvahu přicházející následky. Jestliže s jednáním obviněného nebylo možno spojovat vyvolání některé výše uvedené poruchy a k zaplacení dlužné částky došlo ještě před rozhodnutím soudu, lze stěží dospět k závěru, že zájem společnosti na řádném plnění vyživovací povinnosti byl narušen do té míry, aby bylo možno dovodit, že v posuzovaném případě byl stupeň nebezpečnosti činu pro společnost vyšší než nepatrný (§ 3 odst. 2 tr. zák.). Právě skutkové okolnosti, ze kterých soudy vycházely, umožňovaly závěr, že čin obviněného, byť formálně naplňující znaky trestného činu podle § 213 odst. 1 tr. zák., je výrazně méně nebezpečný než běžně se vyskytující případy činů této skutkové podstaty (srov. č. 43/1996 Sb. rozh. tr.), kde k plnému zaplacení dlužného výživného z prostředků pachatele (v době do vyhlášení rozsudku) prakticky nedochází. Pro nedostatek materiálních znaků trestného činu bylo proto v dané věci namísto rozhodnout zprošťujícím výrokem podle § 226 písm. b) tr. ř., tj. že v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem.

To znamená, že projednání podaného dovolání, které je mimořádným opravným prostředkem, by v dané věci zjevně nemohlo nijak zásadně ovlivnit postavení obviněného v tom směru, že by po odstranění zjištěných vad přicházelo v úvahu vynesení nikoliv zprošťujícího, nýbrž odsuzujícího rozsudku. Posuzovaná otázka přitom nemá zvláštní důležitost ani po právní stránce.

Podle § 265i odst. 1 písm. f) tr. ř. Nejvyšší soud dovolání odmítne, je-li zcela zřejmé, že projednání dovolání by nemohlo zásadně ovlivnit postavení obviněného a otázka, která má být z podnětu dovolání řešena, není po právní stránce zásadního významu. V souladu s citovaným ustanovením zákona bylo proto dovolání nejvyšší státní zástupkyně odmítnuto, přičemž Nejvyšší soud toto své rozhodnutí učinil za podmínek § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. v neveřejném zasedání.